

Rigtige, naar man gav eller fik mere end 4 pSt. Det nytter imidlertid ikke, at man siger, at det er en Undtagelse fra Reglen; Hovedreglen er jo netop, at man giver mere end 4 pSt. for Laan i faste Eiendomme, og jeg ser ikke, hvorledes det kan have nogen som helst Betydning for Laansøgerne, at de vedblivende skulle erhverve en Bevilling til at give en højere Rente. Det er min Overbevisning, at hvad enten denne Lov bliver vedtagen eller ikke, vil ingen Laansøger faae sit Laan en Skilling billigere, end han ellers vilde faae det, og ingen Disponent vil disponere over sine Penge paa nogen anden Maade, end han ellers vilde gjøre. Som sagt, jeg ser ikke, at der er nogen som helst Grund til at bibeholde den omstændelige Fremgangsmaade, som en Debitor nu maa anvende for at faae Lov til at give en højere Rente end 4 pSt. af et Laan i hans faste Eiendom. Man har sagt, at Lovforslaget tilsigtede en Bekæmmelighed for Administrationen, at det skulde fri den for en Vidtløftighed. Ja, det er en af Grundene; jeg ser virkelig ikke, hvorfor man vedblivende skal behynde Administrationen med et unyttigt og aldeles hensynsløst Arbejde. Men der er virkelig ikke taget mindre Hensyn til Debitorerne, thi at de ville være veltjente med, at Lovforslaget vedtages, anser jeg for at være udenfor al Tvivl. For det Første er det nu bestaaende Forhold jo forbundet med nogle, om end ikke store, Omkostninger for dem; og da dernæst den største Del af dem er ude af Stand til at foretage det Fornødne for at faae Bevillingen og maa benytte de ofte omtalte Kommissionærer, hvoraf selvfølgelig nogle ere mere, andre mindre billige, sættes de saaledes baade i Uleilighed og Udgifter, uden at der er den allermindste Grund for Lovgivningsmagten til at bevare denne Forholdsregel. — Jeg har ikke noget særdeles Haab om, at Lovforslaget vil blive vedtaget; men jeg skal ingen sinde fortryde, at jeg har indbragt det, og jeg haaber, at det høie Thing dog vil skjænke Lovforslaget nogen Opmærksomhed. Skulde det i denne Session paa Grund af de særlige Forhold ikke komme til Gjennemførelse, haaber jeg dog, at den Tid vil komme, da man vil være mere tilbøjelig til at indse, hvad der virkelig ligger i Lovforslaget, end man for Diebliffet synes at være.

Suel: Jeg tror, at den Antydning, der sidst faldt fra den høitærede Minister, og som ogsaa blev gjort gjældende af det ærede Medlem fra Fyen (M. Andersen) før, er fuldstændig uberegtiget, men jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa. Jeg tror, at Enhver her i Salen, som har tænkt over denne Sag, kun har haft Sagen selv for Die og kun har undersøgt, om det vil være til Befolkningens Favn og i Landets Interesse overhovedet, at Lovforslaget kommer frem.

Jeg tror ikke, at noget andet Hensyn har gjort sig gjældende i de Foredrag, der ere holdte. Nu er det sagt fra forskjellig Side, at Lovens eneste Diemed var at befri Administrationen for en, som det nu blev oplyst, ikke meget væsentlig Byrde; men den høitærede Minister oplyste nu tilføjede, at Hoveddiemedet var at befri Debitorerne for endel Besvær og Omkostninger. Jeg tror virkelig ikke, at Lovforslaget, hvis det har denne dobbelte Hensigt, dels at befri Administrationen for Arbejde, og dels at befri Debitorerne for Udgifter og Uleilighed, rammer sit Diemed. Jeg tror snarere, at det rammer udenfor, og at det vil ramme ikke saa Kreditorer, thi dette er dog blevet staaende som Hovedresultat, tør jeg sige, af nærværende Forhandling, og det maa anses som givet, at Forskjellen paa den nuværende Tilstand og den, der vil fremkomme, hvis Lovforslaget bliver vedtaget, er den, at medens den, som nu tager over 4 pSt. udenfor Loven, gjør sig skyldig i en ulovlig Handling, medmindre han vil bede Administrationen om at faae Lov til at tage højere Rente, vil derimod, dersom Loven vedtages, Kreditorer, som ellers ikke ville gaa til Administrationen og bede om Fritagelse fra den gjældende Regel, ikke være udelukkede fra at tage over 4 pSt., og jeg tror, at det gjælder om Mange, navnlig om mange Fideikommissbesiddere, at de ikke ønske at deltage i Undtagelser fra Lovgivningen og derfor blive ved de gamle 4 pSt. Saaledes tror jeg virkelig Forholdet er. En Forandring kunde jeg nok ønske i den gjældende Tilstand, og det er den, at det ikke var Debitor, men Kreditor, som skulde søge Bevilling. Ikke blot er det ham, som skal have Retten til at nyde godt af denne Fordel, men det er Kreditor eller Laangiveren, som gjør sig skyldig i Ulag, dersom han tager mere end 4 pSt. uden Tilladelse. Dersom det paalægges Laangiveren, vilde aldrig det Tilfælde kunne indtræde, som det ærede Medlem fra Viborg (Klein) nys omtalte, at en Mand, som i god Tro havde udlånt Penge til over 4 pSt., senere blev et Offer for det skammeligste Angiveri. Thi det vilde da være hans Pligt at søge Bevilling og ikke Debtors. Det vilde heller ikke være slet, dersom den Bedkommende havde henvendt sig til sagkyndige Mænd og bedt dem ordne Forholdet. Jeg deler ganske det Ønske, som blev udtalt af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgtreds (Th. Nielsen), at der blev sat en fast Takt for Kommissionærer og Andre, som beskæftige sig med at ordne den Slags Ting. Derved vilde paa den ene Side ublue Fordringer blive affaarne, men paa den anden Side vilde Standen opnaa den Fordel, at de virkelig fik deres Uleilighed betalt, hvilket nu ofte slet ikke er Tilfældet. Derfor tror jeg, at dette Ønske fra det ærede Medlems Side faldt fuldstændig sammen